

Primii pași

Nicolae Testemițanu a venit pe lume cu însemnul dumnezeiesc pe frunte: prin toate fibrele sufletului său de țăran și savant, de medic și vizionar, și-a făcut un nume de rezonanță în întreaga republică. Apariția și traiectoria sa fulminantă semnifică blazonul nobleței de unde a pornit. Ani și ani, răsplămădit prin sudoarea acestor țărani, pământul de pe aceste văi și dealuri a născut un simbol, care a concentrat în sine durerea și înțelepciunea, vrerea și amărăciunea, speranța și suspinul, zâmbetul și plânsul celor mulți și apăsați.

Nicolae Testemițanu s-a născut la 1 august 1927 în satul Ochiul Alb, județul Bălți într-o familie de țărani mijlocași cu mulți copii: tatăl, Andrei Testemițanu, de profesie agricultor, își trăgea obârșia din Mihăileni, sat mare din apropierea Ochiului Alb, era un om „sincer ca verdele ierbii și blând ca raza primăvărată de soare” și mama, Axenia Testemițanu, de profesiune casnică (Ion Stici „Ochiul Alb. Cartea satului”).

Anii de studii

După absolvirea școlii primare din satul natal, a învățat un an (1940) la gimnaziul din satul Baraboi, actualmente în raionul Dondușeni. Pe timpul celui de al Doilea Război Mondial, când operațiile militare se desfășurau departe de hotarele Republicii Moldova, a studiat trei ani la liceul teoretic „ Ion Creangă” din orașul Bălți. Din anul 1945 și-a continuat studiile în clasa a IX-a a școlii medii nr.1 din același oraș(astăzi liceul „ Mihai Eminescu”).

Absolvind cu succes cursul deplin al școlii menționate, a decis să-și continue studiile la Institutul de Stat de Medicină din Chișinău (ISMC). În timpul studentiei s-a manifestat ca un tânăr capabil, foarte muncitor și conștient de misiunea sa, reușind, paralel cu studiile făcute temeinic(a avut bursă nominală de stat), să se manifeste în mod evident pe tărâmul activităților obștești. Era șeful grupei academice în care studia, fiind ulterior ales lider al organizațiilor de tineret și sindicale din institut. Profesorii sosiți din Sankt-Petersburg, specialiști de mare clasă, l-au observat și apreciat chiar din primul an de studii, investind în el speranțe de viitor. Și - din start trebuie de precizat: Nicolae Testemițanu a îndreptățit pe deplin acele așteptări vis-a-vis de persoana sa.

Toți și-l amintesc pe studentul Nicolae Testemițanu ca pe un ins ordonat, ce făcea dovada unei solide culturi asimilate din cărți, din liceu, dar mai ales din „curtea lui moș Andrei”, fapt ce-i conferea un avantaj net în comparație cu ceilalți colegi.

Purta în sine un fluid magnetic, un fel de sarcini energetice pozitive, emanând în discuții numai căldură și lumină. Avea mereu pe parcursul vieții, o impecabilă prestanță vestimentară: avea batistă la buzunarul de la piept, acel inel de aur de pe degetul mare al mâinii drepte, acele cravate asortate la cămăși. Gesturile măsurate și mersul puțin legănat îl deosebeau de colegi și-l făceau imediat observat. Impresiona atitudinea sa corectă față de generația în vârstă, de mentorii, îndrumătorii săi, de colegii de serviciu. Prin corectitudine, bunătate, sinceritate, cunoștințe vaste și cultură aleasă el putea să cucerească pe oricine. Era extrem de franc, deschis cu oamenii simpli, și aceștia îi răspundeau cu aceeași monedă.

Era călit în situații aspre și rigide, purta în retine și memorie atâtea tablouri triste din anii de război, de foamete grea, de deportări silite ale băștinașilor în Siberii de gheață, de intoxicare ideologică a semenilor din partea regimului totalitar. Cu antenele fine ale rațiunii prindea mereu acea realitate bipolară: una se scria în legi, alta se producea în viață. Galerie (Anii de studii).

Carieră

Și-a început cariera de muncă în calitate de medic-ordinator al secției Chirurgie a spitalului raional central din orașelul Râșcani, de unde peste câteva luni a fost „absorbit” din nou de capitală, rămânând pe acest meridian toți anii câți i-a avut de trăit. Din 1954 este numit asistent la catedra Chirurgie Generală a ISMC, activând concomitent și în calitate de șef al secției Medico-Sanitare a Ministerului de Interne al RSSM. Din anul 1955

este numit medic-șef al Spitalului Clinic Republican, funcție de răspundere care necesita profesionalism, aptitudini manageriale și organizatorice. Dând dovadă de abilitate și operativitate în muncă, în scurt timp asigură o avansare în bine a treburilor de la SCR: deschide noi secții specializate, pe o bază mai trainică reșează gospodăria de aici. Disponând de forțe inepuizabile în activitatea cotidiană, fondează concomitent revista „ Ocrotirea Sănătății”, fiind și primul ei redactor-șef, continuă asiduu munca de cercetare la catedră, finisând teza de doctor în medicină, pe care a susținut-o în anul 1958. Galerie (Colegi de serviciu).

Acea activitate fructuoasă a fost apreciată de autorități, fapt care a decis înaintarea sa în anul 1959 în funcția de rector al Institutului de Stat de Medicină din Chișinău, moment semnificativ, deoarece în fruntea instituției respective este, pentru prima dată, desemnat un fost absolvent al ei de aici, de pe meridian moldav. Avea doar 32 de ani, era plin de romantism, purta în inimă o dorință nestrămutată de a face cât mai mult bine poporului. Deschide noi facultăți, construiește spații pentru studii, cămine studentești, laboratoare, o bază pentru odihnă și sport pe litoralul Mării Negre. Pune bazele serviciului traumatologic – ortopedic, are în genere permanent în vizor dezvoltarea științei medicale, încurajând și promovând în direcția dată cât mai mulți tineri laborioși și talentați. La această etapă își manifestă plener calitățile organizatorice, demonstrând prin fapte concrete de ce este în stare. Erau anii așa zisului „dezgheț hrușciovist”, când oamenii cu inițiativă și capabili găseau tot mai des cale verde spre afirmare.

În această ordine de idei, înaintarea sa la funcția de ministru al sănătății a fost considerată de conducerea republicii, dar și de întreaga comunitate medicală ca un act logic, menit să schimbe în bine situația destul de complicată din ramură. A refuzat din start oferta, căci abia-și luase avânt în multiplele transformări de la Alma Mater, dar „vocea partidului” pe atunci era aspră și decisivă, împotririile în fața ei nu aveau sens. A cedat, fiind îndemnat de gândul că din această funcție va reuși să-și servească cu și mai multă consistență poporul, idealul său cel sfânt. Nu l-au speriat volumul muncii, nici dimensiunile aceluși câmp în paragină din ramură: a venit cu idei noi, salvatoare, a emis strategii cu bătaie lungă în vederea pregătirii cadrelor de specialiști și savanți, consolidarea bazei tehnico-materiale din domeniul medicinei. Zilnic se afla pe teren – în sate, cătune, orașe, orașe – analizând cu discernământ și în profunzime situația la zi, concretizându-și și echipei sale prioritățile de moment. De pe atunci fu luată decizia de a acorda o atenție sporită calității medicinei din spațiul rural; dacă în orașe era deja asigurată cât de cât asistența medicală specializată, apoi la sat ea lipsea cu desăvârșire. Deci, se cerea găsită o ieșire din situație. A construit mult, mijloacele scripuindu-le din fondul de stat, dar și din veniturile colhozurilor. A selectat și a recomandat la studii în doctorantură în diverse centre științifice din fosta Uniunea Sovietică circa 250 de persoane, care ulterior au revenit la baștină cu o pregătire excelentă, cu grade de cercetători în multe specialități. Scopul său suprem era asigurarea sănătății oamenilor și a pământului. În bună parte a reușit, fiind unicul ministru din republicile unionale de atunci, care a reușit să ducă o luptă eficientă împotriva abuzului de folosire a pesticidelor în agricultură (chimicale dăunătoare sănătății oamenilor), trecând prin guvern o decizie în această privință. Galerie (Rector și Ministru).

Prin tot ce făcea, prin comportarea ireproșabilă a sa de militant pentru propășire și dreptate, devenise foarte popular în republică. Era deja considerat de către potențații zilei drept rival al lor, lucru pe care nu au putut să i-l ierte. A urmat acea răfuială politică din 19 martie 1968, când, în rezultatul unor discuții de câteva ore la c.c. al p. c. m., Nicolae Testemițanu a fost destituit din post. I-au pus în cârcă încălcarea „principiului leninist de selectare și repartizare a cadrelor,” învinuire grea pe atunci, pe când, de fapt, l-au demisionat pentru naționalism. Destinul acesta au avut să-l înfrunte ulterior mai mulți feciori destoinici ai plaiului moldav, fapt confirmat de arhive și martori oculari ai acelor timpuri.

Nu și-a pierdut cumpătul; deși a fost solicitat să activeze în cadrul ministerului unional de ramură, a decis, totuși, să rămână în Moldova, să se ocupe mai intens de cercetarea științifică. Firește, rana sângerândă, produsă în urma acelei răfuieli politice, l-a durut permanent, rămânând ca o cicatrice pe tot restul vieții. De felul său blajin de a fi, o lume cunoaște, i-a iertat pe toți și pe toate, consacându-se totalmente muncii de cercetare. Este doctorand, activează un timp conferențiar la catedra Medicină Socială și Organizarea Ocrotirii Sănătății a ISMC; în anul 1971 devine doctor habilitat în medicină, fiind profesor universitar la aceeași catedră. Din anul 1973 și până la decesul subit, în anul 1986, este șef al catedrei Medicină Socială și Organizarea Ocrotirii Sănătății a ISMC. S-a adunat în sine, a pășit peste toate greutățile și a învins. Galerie (Profesor).

Interesul său științific și practic era orientat spre argumentare necesității de a lichida deosebirile de fond dintre nivelurile de asistență medicală acordată populației rurale față de cea urbană. A creat o școală științifică cu orientare aprofundată în direcția dată, a adunat în palmaresul său științific la peste 220 de lucrări publicate, inclusiv 15 monografii, a elaborat „o nouă concepție științifică de organizare a asistenței medicale specializate de ambulatoriu și de staționar cu servicii de urgență acordate populației rurale.” Galerie (Planuri și proiecte).

Prin tot ce a creat și ne-a lăsat drept moștenire acest mare înaintaș a demonstrat că Domnia sa este un savant cu renume mondial. Concluziile și dovezile sale științifice servesc astăzi drept bază în activitatea medicului de familie, accentul continuând să se pună pe medicina primară. Generațiile de astăzi și cele viitoare de medici, specialiști în domeniul sănătății publice și managementului și nu numai au ce învăța de la dumnealui - mai ales a lupta cu consacrare în atingerea unui scop, a fi onest și mărinimos în relațiile cu semenii, a fi mereu încadrat în activitatea patriotică de apărare a libertății, limbii, datinii străbune și a altor valori ale neamului. Galerie (Visuri realizate).